

LIDOVÉ NOVINY

Zapomenutí hrdinové? Už to neplatí

19. listopadu 2007

Putovní výstava přiblíží osudy 50 tisíc antifašistů z řad sudetských Němců

ČESKÉ BUDĚJOVICE Unikátní, ale zřejmě i kontroverzní [výstava](#) začne od konce listopadu putovat po České republice. Historici totiž představí první část výsledků své práce o německých antifašistech, kteří se jako sudetští či čeští Němci podíleli na boji proti nacismu, a přesto byli v mnoha případech po válce odsunuti, případně jinak perzekvováni. Vláda se před dvěma roky pod vedením tehdejšího premiéra Jiřího Paroubka perzekvovaným německým antifašistům oficiálně omluvila a zároveň vyčlenila třicet milionů korun na zmapování jejich poválečného osudu. Nyní chtějí historici poprvé zveřejnit, k jakým výsledkům v průzkumu dospěli. Databáze českých antifašistů z řad sudetských Němců zatím obsahuje 50 000 jmen.

„Poslední listopadový den budou průběžné výsledky projektu představeny na semináři v Ústí nad Labem, následně pak na výstavě v areálu místní univerzity. Odtud bude výstava s názvem Zapomenutí hrdinové putovat po celém Česku,“ řekla LN Blanka Mouralová, ředitelka společnosti Collegium Bohemicum. Tato [společnost](#) se podílí na organizaci plánované výstavy, výzkum zaštil Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ve spolupráci s Národním archivem a muzeem v Ústí nad Labem. „Výstava bude obsahovat jak určitou databanku osudů německých antifašistů, tak dokumentační materiál, včetně fotografií a [filmů](#),“ dodala Mouralová. Už dnes se dá ale předpokládat, že představení výsledku projektu zřejmě v Česku rozporuplné reakce. Poválečný osud německých antifašistů byl v Česku dlouhá [léta](#) „tabu“ a řada politiků nesouhlasila ani s tím, aby se vláda omluvila těm Němcům, kteří byli přes svůj antifašistický postoj po válce perzekvováni. Například [prezident](#) Václav Klaus označil tehdejší vládní omluvu za chybný krok, který jen znovu otevírá už jednou uzavřenou historickou debatu.

„Všichni němečtí antifašisté nebo jejich potomci, se kterými jsme mluvili, ale vládní gesto vysoce oceňují,“ řekl LN Jiří Kocián z Ústavu pro soudobé dějiny. Přestože se naprostá většina z celkem tří milionů sudetských Němců oficiálně hlásila k nacistické ideologii, podle Kociána se zároveň řádově tisíce německých obyvatel republiky aktivně zapojily do boje proti fašismu, včetně členství v odbojových a partyzánských skupinách.

Odcházeli i dobrovolně

Podle rakouského novináře Leopolda Grünwalda, který se [jako](#) sudetský Němec a komunistka podílel během války na vysílání „svobodné sudetoněmecké stanice“ v Moskvě, operovalo na území Sudet zhruba 185 odbojových skupin, z nichž nejnámější byla karlovarská skupina „Meerwald“ a severočeská „Waltro“.

Po válce však byla řada německých antifašistů zabita či zraněna při takzvaném divokém odsunu, další v době všeobecné nenávisti vůči Němcům raději zvolili dobrovolný odchod ze země. Čekal je tedy podobný osud jako ty sudetské Němce, kteří byli z republiky odsunuti jako „státu nepřátelské osoby“ na základě Benešových dekretů. Určitá forma perzekuce se ale podle historiků nevyhnula ani těm německým bojovníkům proti fašismu, kteří v Česku zůstali. „Pravdou ale je, že část německých antifašistů, jednalo se zejména o německé členy KSČ, jejich čeští spolustraníci přesvědčovali, aby do vyhnaneckých transportů vstupovali dobrovolně a pomáhali v Rakousku a Německu budovat socialismus,“ řekl LN historik Jiří Petráš.

MAREK KERLES